

ÅRSMELDING 1995
BERGEN OFF. BIBLIOTEK

Bystyret har vedtatt en utviklingsplan for Bergen Offentlige Bibliotek. "VEIER TIL VITEN" - som innebærer investeringer innen år 2000 på 58 mill. kroner og økte driftsrammer på inntil 9 mill. kroner.

Ny utlåns og besøksrekord der hovedbiblioteket, Laksevåg og Fana har størst økning. Plan for IT-tilbud til publikum er utarbeidet høsten 1995.

Retrospektiv inndatering av materiale anskaffet etter 1964 ble ferdigstilt ved årsskiftet.

1.061.888 bibliotekbesøk, 903.138 utlån, 138.733 informasjonstjenester og 612 arrangementer er tall som viser hvor populært biblioteket er, selv om utlånet i landssammenheng ikke er helt på høyden. Utlånet har økt med hele 8% mens besøket viser en oppgang på 1,7%.

Vel 600.000 bøker, tidsskrifter, noter og annet materiale står til disposisjon for brukerne.

Bergen off. bibliotek er organisert med hovedbibliotek, 7 filialer og bokbusstjeneste med 65 faste stopp. Landsfengselet i Åsane kjøper bibliotekstjenester fra Bergen off. bibliotek.

TALL FRA VIRKSOMHETEN 1995

AVDELING	Utlån	Derav barn	Utlån barn i %	Info- og ref. tjeneste	Besøk	Arr./ bruker-orient.
Hovedbibl.	369.766	61.141	16.5%	75.293	422.993	120
Fana	97.982	38.946	39.7%	9.924	108.264	97
Hellen *)	1.158	300	26 %	80	579	
Laksevåg	35.211	10.271	29 %	5.648	42.452	41
Landås	68.176	23.212	34 %	8.507	81.554	36
Loddefjord	81.249	33.870	41.7%	8.236	127.158	124
Oasen	90.510	38.000	42 %	8.876	119.782	89
Ytre Arna	9.135	5.227	57 %	1.120	3.167	7
Åsane	103.379	40.478	39 %	12.912	124.807	98
Bokbuss	38.381	20.930	54.5%	7.647	29.784	
Fengsel	8.191			490	1.348	
TOTAL 1995:	903.138	272.375	30 %	138.733	1.061.888	612 **)
TOTAL 1994:	837.192	253.700	30 %	131.813	1.044.123	582 ***)

*) nedlagt fra 21. februar

***) i alt 16.024 besøkende

**) i alt 14.389 besøkende

Det er registrert 87.000 lånere de siste to årene. Siste år er det kommet til 19.392, mens ca. 7.000 er gått ut i 1994/95.

Det er brukt arbeidskraft lik ca. 78,5 årsverk (av dette 77,4 faste) inkl. EDB-inndatering. Av dette er 7 årsverk vaktmester/renhold. 5 årsverk biblioteksjef og stab og 7,5 årsverk bibliotekfaglige fellestjenester.

	<u>Driftsregnskap 1994:</u>	<u>Driftsregnskap 1995</u>
Utgifter i alt	32.652.032	31.603.451
Inntekter i alt	<u>2.542.137</u>	2.374.243
Netto utgift	<u>30.109.895</u>	29.229.208
Brutto utg. pr. utlån	<u>39,00</u>	35,-
Netto utg. pr. utlån	<u>35,97</u>	32,26
Netto utg. pr. utlån og referansetjeneste	31,07	28,08

Utlånsøkningen skyldes at bok- og materialebudsjettet har vært større de siste årene, selv om det fremdeles er vel 15% under landsgjennomsnittet.

Sett under ett har nå Bergen Offentlige Bibliotek et aktivitetsnivå som nærmer seg landsgjennomsnittet selv om personalet er 25% lavere en landsgjennomsnittet, og øvrige storbyer. Utlånet til unge og voksne er helt på høyden, mens utlånet til barn fremdeles er langt under. Alt tallmateriale viser at for å nå de minst mobile lånerne trengs en utbygging av det desentrale bibliotektilbudet: dvs. flere filialer og nærmiljøtilbud i barnerike strøk, og mer bokbusskjøring.

PLAN FOR IT-TILBUD TIL PUBLIKUM

Da VEIER TIL VITEN, bibliotekets utviklingsplan, ble behandlet, ba bystyret om en egen plan for bruk av ny informasjonsteknologi. Planen var ferdig i november, og danner grunnlag for interne drøftinger i kommunen før den legges frem til politisk behandling.

KVALITETSSIKRING ETTER ISO 9002 - STANDARD

Et relativt omfattende prosjekt med utprøving av ISO-standard anvendt på folkebibliotekarbeid er påbegynt i samarbeid med Statens Bibliotektilsyn. Prosjektet, som er knyttet opp til hovedutlånets virksomhet, skal gi erfaringer m.h.t. arbeidsmåter og systematikk i et fast organisert kvalitetsarbeid.

HOVEDBIBLIOTEKET

Også dette året har bruken økt mest ved hovedbiblioteket. Der er utlånet steget med 44.613. Besøket er høyt, men likevel 11.000 lavere enn rekordåret 1994, dels pga. noe mindre intens bruk av leseplasser. Vel halvparten av utlånsøkningen refererer seg til musikkavdelingen.

Hovedbiblioteket sliter tungt med plassmangelen - som gjelder både publikumsarealer, kontorplasser og ikke minst magasinet. Fysisk funksjonshemmede og rullestolbrukere har problemer med å ta seg frem i lokalene.

Bruken av Hovedbiblioteket er annerledes enn filialene, som rimelig kan være har hovedbiblioteket 55% av alle informasjonstjenestene, 40% av alt besøk og 49% av alt utlån til voksne. Utlånet til barn utgjør under 16,5%, dvs, 22.4 % av samlet utlån til barn fra hele Bergen Offentlige Bibliotek. Hovedbiblioteket brukes svært meget av ungdom og yngre voksne.

BRUKERNE

En analyse av det nye edb-lånerregisteret holdt opp mot folketall viser at de aller fleste innbyggerne i alderen 14-30 år i sentrum og sentrumsnære strøk er lånere. Selv om tallene varierer mellom 60-90 % fra bydel til bydel, så har biblioteket svært stor oppslutning fra 13-20 års aldersgruppen. Aldersgruppen 21-30 år er nesten like aktive lånere. Her finner vi etter all sannsynlighet en stor gruppe mennesker under utdanning, som bruker folkebiblioteket i stedet for eller parallelt med eventuelle bibliotek i undervisningsinstitusjonen. Aldersgruppene 20-40 sett under ett, har et sterkt innslag av småbarnsforeldre, og er en tung brukergruppe. Bibliotek tjenestene brukes i stor grad til studier og i arbeidslivet, og det stilles økende krav til personalet.

FILIALENE

Dette året gleder vi oss over at Laksevåg filial har hatt hele 15% utlånsøkning og 4% besøksøkning. Da budsjettetbehandlingen høsten 95 innebar fare for stenging av filialen, ble det reagert kraftig fra hele bydelen. Samme reaksjon var det også rundt Fana filial, da kutt i driften ble foreslått. Denne filialen har hatt en utrolig positiv utvikling siden flyttingen til pene lokaler i Nesttun sentrum, og har fordoblet sitt utlån på få år. Landås filial er igjen i god utvikling, og har hatt hele 12% utlånsvekst dette året.

Filialene i Loddefjord, Fyllingsdalen og Åsane viser alle solid økning i et allerede høyt og stabilt aktivitetsnivå.

Bokbussen har status quo, mens bibliotekets eneste gjenværende lille filial, Ytre Arna, har tilbakegang.

Den godt besøkte lille Hellen filial måtte av budsjettensyn nedlegges fra 21. februar.

OPPSØKENDE ELLER SÆRLIG TILRETTELAGT VIRKSOMHET

Bergen kommune er 465 km², og biblioteket har relativt få betjeningssteder i forhold til andre store, vidstrakte kommuner. Dette er en klar ulempe for barn og for eldre som er lite mobile.

ELDRE

Hovedbiblioteket, filialene og bokbussen forsyner eldreinstitutionene i sitt distrikt med bøker. Bøkene blir byttet med jevne mellomrom. Fra Laksevåg filial drives "Boken kommer"-tjenesten, der lånere som har vansker med å komme til biblioteket, får bøker brakt hjem til seg. I 1995 har 46 lånere (37 i 1994) fått besøk hver 4. uke.

BARN

Ca. 44 % av 6- 12- åringene er registrerte biblioteklånere. Barn under skolealder har ikke eget lånekort i biblioteket. Utlån av barnebøker utgjør 30 % av samlet utlån.

Det nye edb-systemet viser at opp mot 2/3 av barnebøkene lånes ut på voksnes lånekort. Dette bekrefter inntrykket av at foreldre og barn kommer sammen til biblioteket.

4.432 skoleelever og andre har fått brukerorienteringer og det har vært 392 arrangementer for barn. Samlet besøkstall: 16.024.

Fra Loddefjord drives bibliotektilbud i Vadmyra og Olsvik. I borettslagsbiblioteket i Olsvik driver filialen også et statsstøttet prosjekt -"Møtesteder for barn med ulik kulturbakgrunn. Borettslagsbiblioteket som flerkulturelt møtested". Fana filial står for bibliotektilbud til barn i Nordås borettslag og ved Aurdalslia skole. Hovedbibliotekets barneavdeling samarbeider med Landås/ Løvstakken kulturkontor om bibliotektilbud i kulturhuset "Støpeskjeen". Dette er en personalintensiv arbeidsform, som filialene i dag har lite rom for innen ordinært budsjett.

Filialene og bokbussen står for 77.5 % av alt utlån til barn. De større bibliotekavdelingene har faste eventyrtimer og forfatterbesøk, bokorienteringer og andre tilbud til barn og foreldre. Biblioteket har de senere år satset på å nå barn 1-10 år og deres foreldre og samarbeider med andre kulturkontor, helsesøstre og borettslag om dette.

UNGDOM:

Over 70 % av 13-20 åringene er registrerte lånere. I sentrum og sentrumsnære strøk er nesten all ungdom registrerte lånere. I Fana / Ytrebygda er 62 % lånere og i Arna, hvor bibliotektilbudet er meget dårlig: 52.5 %. I Fyllingsdalen og Loddefjord er 78 % av tenåringene lånere. Ungdom bruker biblioteket både til skolearbeid/studier og som et rent fritidstilbud. En undersøkelse foretatt av Ungforsk viste at ungdom setter bibliotek høyt på listen over prioriterte fritidssysler.

BIBLIOTEKTJENESTE FOR INNVANDRERE

Tilbudet er konsentrert til hovedbiblioteket. I tillegg har filialene små, skiftende samlinger på de språk som er mest etterspurt i den enkelte bydel. Det er stor etterspørsel etter et totalt sett for lite dimensjonert tilbud. Positive erfaringer fra Loddefjords prosjekt " Møtesteder..." vil kunne overføres til andre filialer.

LOKALHISTORISK SAMLING, knyttet til hovedbibliotekets lesesal, er mye brukt. Det bygges opp en samling av sikringseksemplarer av både lokalhistorisk og genealogisk materiale.

UTSTILLINGER:

Av større markeringer kan nevnes:

- Ibsen, Bjørnson og Undset i slovakisk oversettelse
- Johan Nordahl Brun. 250 års jubileum
- Camilla Collett
- Frigjøringsjubileet: Kvinner i krig
- Vakrere hverdag - kunsthåndverk
- World Heritage. Cities konferansen: Vår arv - vårt ansvar
- Fra apotekerhage til offentlige parker
- Nina Grieg. 150 år.